

MÁSOKÉRT EGYÜTT

Gemeinsam für andere

2022

66. évfolyam, 3. (892.) szám

ISSN 1026-2156

III. szám

„A H O L A Z Ú R L E L K E . . . ”

www.kozterkep.hu

K E D V E S O L V A S Ó K !

Ezidőtájt különösen sokat látjuk a galambot olajággal a csőrében. A galamb szimbóluma, mely először a bibliai özönvíz-történetben fordul elő, pünkösdi ünnepének beköszöntével, a Szentlélek jelképeként még hangsúlyosabbá válik.

Másokért együtt újságunk ezen számában Páll Csilla írása műalkotásokat mutat be, melyekben a galambot láthatjuk ott, ahol Isten Szentlelkével kapcsolatba lép az emberrel, hogy fontos üzeneteit, mint pl. bátorító sugallatát vagy figyelmeztető parancsát adja át neki.

A Szentlélek munkája, hogy Isten ígését szívünkkel összeköti és személyes hitet formál bennünk.

E közös meggyőződésünk tesz minket, Krisztust követőket egyházi közösséggé.

Wagner Szilárd lelkész írásában a jövő lélekben erős gyülekezetéről és megújulásáról olvashatunk, Szentpéter Miklós pedig egy nagyobb egyházi-közösség, a stájerországi szuperintendencia 75. évfordulóját ismerteti.

A felső képen látjuk a Szentlelket jelképező galambot fényességével és tisztaságával és az első tanítványokat. Kívánom, hogy hozzájuk hasonló módon adjuk tovább Isten személyesen ránk bízott üzenetét fáradhatatlanul, minden időben!

A szerkesztő

Ö T L E T E K E T V Á R U N K !

S. Staendecke_pixelio.de

Az egyházi év „eseménydúsabb“ részének vége mindig egybeesik a nyári időszak kezdetével, amikor eljön a szabadságok, a pihenés ideje szinte mindenki számára. A szabadság szó tartalma az elmúlt két évben jelentősen megváltozott, gazdagodott - mégha nem is örömteli események miatt. Nemcsak nyáron vágyunk szabadságra, hanem állandóan, hiszen mostanában a szabadságunk sokféle korlátozását kellett megélnünk lelki, szellemi és fizikai értelemben egyaránt.

Kár volna tagadni, hogy szabadságra vágyunk. Szabad döntésekre a hétköznapi életünk területén, a munkavégzésünk összefüggésében, és a szabadságunk eltöltésével kapcsolatos döntésekben is. Most talán megadatik ez a szabadság...

Ahogy a magánéletünkben vágyunk erre a megújulásra, úgy szeretnénk megújítani egyházi életünket is. Nem csak azért, mert erre a jól ismert re-

formátori felismerés is kötelez minket: „*Ecclesia semper reformari debet*“, azaz „az egyháznak mindig meg kell újulnia“, hanem azért is, mert őszintén be kell vallanunk, hogy a világjárvány egyházi közösségeinkben is jelentős pusztítást végzett. Itt most nem elsősorban a fizikai veszteségekre gondolok, azaz a konkrét halálesetekre, hanem arra a tényre, hogy a korlátozások éppen azt a közösségi életet tették a leginkább lehetetlenné, amely nélkül nem egyház az egyház. Így aztán jól felismerhető egy szinte minden egyházi közösségre, gyülekezetre is jellemző törekvés, hogy lehetőség szerint újra felépítsék legalább azt, ami már korábban is volt. Ez azonban sajnos már nem mindenütt lehetséges. Éppen ezért új ötletekre, impulzusokra is szükségünk van. Nem nélkülözhetjük azokat, akik talán éppen az elmúlt évek tapasztalatait összegezve ismerték fel, hogy mi hiányzik a közösségük életéből, hogyan lehetne még hatékonyabbá, szebbé,

tenni a találkozásokot és a Jézus Krisztustól kapott küldetés megvalósítását.

A szabadság fogalma a néhány napja megült pünkösdi ünnephez szintén szorosan kapcsolódik. Közhely, hogy pünkösdi a Szentlélek ünnepe, viszont talán kevésbé ismert Pál apostol fontos mondata, amely pontosan megnevezi a kapcsolatot a Szentlélek munkája és az ember hétköznapi élete között: „*ahol az Úr Lelke, ott a szabadság*“ (2Kor 3,17b). Ezen kívül evangélikusokként azt is valljuk, hogy a jövő egyházának ígérete mindig a jövő gyülekezeteiben rejlik. Fontos kimondani, hogy egyház nem létezhet olyan gyülekezetek nélkül, ahol a Szentlélek az igehirdetés és a szentségek ünneplése által hitet teremt az emberben. Az ebből fakadó következtetést negatív és pozitív üzenetként egyaránt meg lehet fogalmazni. Én pozitív módon teszem: Minden emberi terv, ötlet és koncepció, amely hatékonyabbá, sikeresebbé szeretné tenni a Jézus Krisztusról szóló üzenet közvetítését, a gyülekezet és az egyház jövőjét szolgálja. Ha ezt tudjuk, akkor már csak a megfelelő módszereket kell megtalálnunk. Természetesen több ilyen is létezik, amelyek közül egyet szeretnék kiemelni, a munkatársi kör és a hozzájuk kapcsolódó feladatok keresését és bővítését.

A húsvét ünnepe utáni időszakban gyülekezetünk vendége volt dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke. Látogatásának eseményeiről - a honlapunkon és a Magyarországi Evangélikus Egyház internetes portálján megjelent tudósítások után - lapunk következő számában szeretnénk részletesen beszámolni. A vasárnap délutáni istentiszteleten Grazban Szeitl-Eibinger Zita lektori szolgálatának kibővítésére és megáldására került sor. Számunkra ez azt jelenti, hogy egy bizonyos munkaterület, ez esetben az istentiszteleti szolgálat újabb munkatárssal gyarapodott. Ezzel a gyülekezet valódi küldetésének megvalósulása felé tettünk egy

újabb fontos lépést, amelyben az a hitünk és meggyőződésünk is kifejezésre jut, hogy Isten a mi gyülekezetünknek is szán jövőt a világvjárvány után magára találni akaró világban.

Ez az örömteli esemény ugyanakkor minket is ösztönözhet annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy mit tehetünk mi magunk annak érdekében, hogy hozzájáruljunk ehhez az építőmunkához. Ha a magunk számára megválaszoljuk ezt a kérdést és ennek a válasznak megfelelően cselekszünk, akkor annak nem csak egy aktívabb gyülekezeti élet lesz az eredménye, hanem az is, hogy mi magunk is jól fogjuk érezni magunkat a közösségben. Ha azok közé tartozunk, akiket a járvány sok tekintetben magányra kényszerített, akkor most újra megtalálhatunk egy közösséget, amelynek aktív tagjai és építői lehetünk. Biztos, hogy szükségünk van erre a megerősítésre, hiszen a megnövekedett szabadságunk gyorsan csökkenhet újra, és jó, ha a negatív üzenetek közepette egy erős közösségre számíthatunk.

Az Ukrajnában kialakult háborús helyzet miatt most úgy látszik, hogy további kellemetlenségek, nehézségek, korlátozások várhatnak ránk. Néhányat közülük már most is érzünk. Jelenlegi formájukban - mint elsősorban például gazdasági kihívások - eddig még sokmindent lehetővé tesznek. Gondolkozhatunk szabadon, tervezhetjük életünk következő eseményeit, alakíthatjuk emberi kapcsolatainkat, építhetjük közösségeinket. A Szentírás arra biztat bennünket, hogy „*Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.*“ (Efezusi levél 5,15-16.)

Minden Olvasónknak jó döntéseket és szép keresztény közösségi élményeket kívánok!

Wagner Szilárd, lelkész

G A L A M B A S Z E N T L É L E K J E L K É P E

Noé bárkája, oltár részlet, N. Verdun, Klosterneuburg.

A madarak közül a galambot már a kereszténység előtti időkben is égi lények társaságában ábrázolták. Az Ótestamentum legelején, a *Teremtés* könyvében olvashatjuk, hogy „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet. A föld még kietlen és pusztá volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten lelke lebegett a vizek felett.“ (1Mózes 1,1-2)

Noé történetében jelenik meg először az a galamb, akit Noé kiengedett a bárkából, hogy megtudja, hogy az özönvíz visszahúzódott-e már. Amikor a galamb, friss olajággal a csőrében, visszatért a bárkába, Noé megtudta, hogy Isten megbékélt az emberiséggel és a víz eltűnt a földről (1Mózes 8,8-11). Ezt a közismert jelenetet a fenti képen láthatjuk. A világhíres, rekeszszománccal készült, ötvös remekmű, az ú.n. „Verduni oltár“ egyik ábrázolása. Ez a 12. század második felében készült képsorozat eredetileg egy szószéket díszíthetett. Az Ó- és Újszövetség fő eseményeit egy tipológiai rend szerint állította össze a Verdun-ból származó Nikolaus ötvösmester 1168 és 1187 között. A tipológia tudatosan rendeli egymáshoz az ótestamentumban leírt „előképeket“ (típus) az újszövetségben ábrázolt „beteljesülésükkel“ (antitípus). A 14. században végül egységes szárnyasoltárrá átalakított mestermű 17 oszlop 3 sorában, egymás alá rendezett, összesen 51 jelenetből álló kép-programm.

Teológiai és művészettörténeti szempontból figyelemre méltó, hogy a Noé kép alatt a *Pünkösdi csoda* (az apostolok megvilágosodása) és az alatt pedig *Mózes átveszi a tíz parancsolatot* című jelenetek lettek egymáshoz társítva. Mindhárom

jelenetben Isten kapcsolatba lép az emberrel, hogy fontos „üzeneteit“ (a béke hírét, bátorító sugallatát és figyelmeztető parancsait) átadja neki. Ezt a Szentlélek közbenjárásával teszi.

A Szentlélek a Szentháromság harmadik személye, akit az Ótestamentumban Isten lelkének képzeltek. Az Evangéliumban viszont már személyes mivolta lett és az összes keresztény irányzat ábrázolásaiban mindig galambként ábrázolják. Többek között, három kulcsfontosságú történetben láthatjuk őt: Az *Angyali üdvözlésben*, *Krisztus megkeresztelésében* és *Pünkösdkor* jelenik meg a Szentlélek. Mindhárom jelenetet a bécsi *Kunsthistorisches Museum*-ban (KHM) őrzött evangélikus szárnyasoltár képein (kinagyított részletek) szeretném bemutatni.

Az ú.n. Mömpelgard-i szárnyasoltár 1538-40 között készült, Heinrich Füllmaurer festőműhelyében, az akkor éppen reformálódó Württemberg-i hercegségben.

Célja, a Verdun-i oltárhoz hasonlóan, az Evangélium illusztrációja volt, oktató céllal. (Képes biblia)

Az *Angyali üdvözlés* a 157 képből álló szárnyasoltár második jelenete. Annak ellenére, hogy *Lukács 2,26-38.* soraiban, nem említi szó szerint a Szentlélek jelenlétét, a festő, a szeplőtelen fogantatást, a Szentlélek galambjával jelképezi, aki egy fénycoszorúban lebeg Mária feje fölött.

Más festményeken a Szentlélek galambja az égből, egy fénysugárban ereszkedik alá.

A képen látható angyal lebegve száll Mária felé, kezében egy arany pálca. Üdvözlétének szavait, a

Angyali üdvözlés, Füllmaurer, Mömpelgard-i oltár, 1540

János megkereszteli Jézust, Mömpelgardi-oltár, KHM

Jézus megkeresztelkedését mind a négy evangélista leírta. A mömpelgardi képek fölött festett keretekben mindegyikük sorainak összefoglalása olvasható:

„Amikor Jézus megkeresztelkedett és imádkozott, azonnal kijött a vízből, és íme megnyílt föllette az ég. És látta János, hogy Isten Lelke, mint a galamb aláereszkedik, és őreá száll. Ő az, aki a Szentlélekkel keresztel. És íme, hang hallatszott a mennyből: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm“. Ebben a evangéliumi szövegben pontosan definiálva volt a *Galamb* mibenléte. Füllmaurer mester, az írásnak megfelelően lefestette a Jézus fölött lebegő Szentlélek szimbólumát, a galambot.

Érdekes, hogy Luther 1538-ban, (egyidőben az oltár készítésével) háromféle keresztségről beszélt egy *asztali beszélgetés* alkalmával:

„A régi tanítók háromféle keresztséget különböztettek meg. Az egyik a víz általi, a másik a Szentlélek általi, a harmadik pedig a vér általi. A felnőtt hittanulókat, amikor a keresztséghez viszik, vízzel keresztelik. A többiek, akik ilyen víz alá merítésben nem részesülhettek, de mégis hisznek, a Szentlélekben és őáltala üdvözülnek. A harmadik csoportba azok tartoznak, akik vérükben és gyötrelmeikben nyerik el a keresztséget“.

Máshol (még 1531-ben) már említést tett arról, hogy „a Szentlélek egy galamb alakjában telepedett Krisztusra az olajfák hegyén, ahol még egy angyal is erősítette őt (szenvedésében)“.

A Pünkösdöt, a Szentlélek eljövetelének ünnepét, pentekosztének is hívják (pl. angolul), mert a húsvét utáni ötvenedik napon tartják. Jézus mennybemenetele előtt megismételte a Szentlélek eljövetelére vonatkozó ígérteit:

„Mekapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, s egész Júdeában és Szamáriában, sőt egészen a föld végső határáig“. A várakozás és készülődés napján a 11 apostol és a tanítványok „egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvériével együtt“. (ApCsel 1,8.)

„A tanítványok kérték Istent, hogy adjon egy apostolt Júdás helyett, Mátyást és Józsefet jelölték, és a sors Mátyásra esett, és a tizenegy apostol közé sorolták. Amikor pedig eljött a pünkösd napja, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt, amely betöltötte az egész házat. Majd lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek leszálltak mindegyikükre. Mindnyájan megteltek Szentlélekkel és különféle nyelven kezdtek prédikálni“. (ApCsel 1,14.)

Az alábbi képen a Szentlélek galambját láthatjuk az apostolok felett lebegni, miközben a gyülekezet tagjai szavazócédula segítségével döntenek az új apostol kinevezéséről. Így a reformáció új és demokratikus egyházvezetési módszerét ábrázolhatta a festő.

Páll Csilla, művészettörténész

Pünkösd, Mömpelgard-i oltár, KHM, Bécs

75 ÉVES

A STÁJERORSZÁGI EGYHÁZKERÜLET

A Bécsi Szuperintendenciát 1947-ben négy felügyelőségre osztották fel. A Stájerországi Evangélikus Egyházkerület megalakulásának 75. évfordulója alkalmából rendezvénysorozat keretében tartanak megemlékezéseket. A stájer egyházi közgyűlés március 26-i ünnepi ülésén Gröbmingben indította el a programsorozatot. Ennek további kiemelkedő eseményei lesznek még június 12-én Bad Radkersburgban a Gustav Adolf-émlékünnepség és október 31-én a reformációi istentisztelet a grazi Heilandskirchében.

Június 12-én a Gustav-Adolf emlékünnepség keretében Bad Radkersburgban és a szlovéniai Muraszombatban nagyszabású rendezvényeket terveznek. A muraszombati istentiszteletet, amelyen a szlovéniai evangélikus egyház alapításának 100. évfordulójára is emlékeznek, a szlovén közszolgálati televízió élőben is közvetíteni fogja. Az ünnepség résztvevőinek lehetőségük lesz arra is, hogy meglátogassák a tavalyi évben átadott *Stájer Protestáns Egyházkerületi Múzeumot* Bad Radkersburgban.

A reformáció emléknapján, október 31-én Michael Bünker nyugalmazott püspök vezetésével tartanak emlékestentiszteletet a grazi Heilandskirchében közéleti személyiségek, valamint az ökumené és a vallásközi párbeszéd képviselőinek részvételével.

Áprilisban a „Hitről beszélni” (Reden über Glauben) címmel előadás-sorozat indul. Ennek keretében közéleti személyiségek vallanak egy-egy vasárnapi istentiszteleten a hitükről. A kezdeményezés időszerűségét Michael Axmann felügyelő szerint az adja, hogy „néhányan elfelejtették, hogyan kell kezelni ezt a kérdést, és előre reagálnak. Gyakran hiányzik a nyílt, kötetlen párbeszéd. Mások úgy vélik, hogy ők aligha tartják magukat hívőnek, noha konkrét elképzeléseiket sokan hitként értelmezik”. Wolfgang Rehner szuperintendens szintén a rendezvénysorozat témájával kapcsolatban rámutatott arra, hogy „a reformáció időszakában az emberek nyíltan beszéltek a hitükről a piactéren vagy az otthonaikban. Ez a hagyomány az évek során

Michael Axmann felügyelő és Wolfgang Rehner szuperintendens

Sonntagsblatt Redaktion/www.evangel.at

megkopott. Izgatottan várjuk, hogy olyan közszereplők, akik külső szemlélőként tekintenek egyházunkra, mit adnak tovább az előadásaikon keresztül”. Az első alkalom Föllöstömben kerül megrendezésre Michael Lehofer bestseller-szerző, pszichiáter vezetésével. Ezen kívül még hét további alkalmat szerveznek különböző helyszíneken. A sorozat záróeseménye Hubert Patterer főszerkesztő előadása a grazi Heilandskirchében lesz október 9-én.

A szuperintendencia első székhelye Gröbmingben volt, ezért idén március végén ott tartották a stájerországi egyházvezetés emlékülését, amely egyben az emlékév nyitóünnepsége is volt.

Szentpétery Miklós

Stájerországi Szuperintendencia

Honlap: www.evangel.st

Alapítás: 1947 január 1, 35000 tag, 35 gyülekezet, 26 lelkész

Legnagyobb gyülekezet: Graz-Heilandskirche

Felügyelő: Michael Axmann

Szuperintendens: Wolfgang Rehner

ISTENTISZTELETEK ÉS GYÜLEKEZETI ALKALMAK

Nagy örömmel hívunk és várunk mindenkit istentiszteleteinkre és gyülekezeti alkalmainkra.

Kérjük Testvéreinket, hogy kövessék, olvassák és használják a gyülekezeti honlapunkon (www.evangelikus-at.com) és Facebook-oldalunkon (www.facebook.com/evangelikusat) megjelent tartalmakat. Az esetleges változásokról is itt tájékozódhatnak.

BÉCS – AUFERSTEHUNGSKIRCHE (Lindengasse 44a, 1070 Wien)

Június 26. 10 óra Évadzáró gyülekezeti nap

GRAZ – HEILANDSKIRCHE (Kaiser-Josef-Platz 9, 8010 Graz)

Június 12. 11.30 óra Évadzáró gyülekezeti nap

KÖSZÖNET

Kedves Olvasóink!

Ezúton szeretnénk megköszönni nagylelkű adományait, melyet adakozási felhívásunkra küldtek. Nagy öröm számunkra, hogy ilyen sokan becsülik munkánkat és támogatják anyagilag, hogy fenn tudjunk maradni, hiszen kis gyülekezet révén nehezebb pénzforráshoz jutnunk.

Szíves adományait továbbra is várjuk (IBAN AT70 1100 0002 9041 9100).

Kérjük, hogy az utalásra írják rá: „Spende AMEGY“.

Isten áldása és kegyelme legyen mindannyiunkkal!

A presbitérium nevében hálás köszönettel:

Andorka Hanna felügyelő

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Lelkészi hivatal:

Capistrangasse 2/15 1060 Wien,

+43 (0) 677 62906270

E-mail: maegy.austria@gmail.com

Honlap: <https://www.evangelikus-at.com/>

Facebook: www.facebook.com/evangelikusat/

Impressum

Medieninhaber und Herausgeber:

Presbyterium der

Ungarischen Evangelischen Gemeinde

A.B. in Österreich A-1060 Wien,

Capistrangasse 2/15

Tel. +43 650 58 777 12,

E-mail: maegy.austria@gmail.com

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Erscheinungsort: Wien

Verlagspostamt: A-1060 Wien

Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Richtung der Zeitung:

Informationen über die Tätigkeiten und

Veranstaltungen in der Pfarrgemeinde

Redaktion: Pfarrer Szilárd Wagner, Lektorin Zita Szeitl-Eibinger

Bankverbindung: Bank Austria, A-1011 Wien, Schottengasse 6.

IBAN: AT701100000290419100; **SWIFT (BIC):** BKAUATWW

Június hónap igéje:

„Tégy engem, mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a kardra! Bizony erős a szeretet mint a halál, legyőzhetetlen a szenvedély, akár a sír. Úgy lobog, mint a lobogó tűz, mint az ÚRnak lángja“ (Énekek éneke 8,6.)

2022. év igéje

Jézus Krisztus mondja:

„Aki énhozzám jön,

azt én

nem küldöm el.“

(Jn 6,37)

